

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Beslutningsforslaget er en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 106, folketingsåret 1996-97 (se Folketingstidende 1996-97, forhandlingerne side 6509 og Tillæg A side 4394 og 4399) og beslutningsforslag nr. B 32, folketingsåret 1997-98, 1. samling (se Folketingstidende 1997-98, forhandlingerne side 2192 og Tillæg A side 1107 og 1112).

Princippet om magtfordelingen mellem den udøvende, den lovgivende og den dømmende magt er grundlovsfæstet. Dette princip er fastsat for at beskytte Danmarks borgere mod vilkårlige indgreb.

Den stadig stigende hærs-kare af forskrifter for borgere har forrykket forholdet mellem stat og individ i en uheldig retning.

Lovgivningingen er i stigende grad ufuldstændig. Nærmere fastsættelse af reglerne for borgernes færden er overladt til ministrene i form af bemyndigelsesbestemmelser. Dette har betydet, at det i højere og højere grad er forvaltningen, der i stedet for Folketinget fastsætter regler for borgerne.

Samtidig har der været en tendens til i stigende grad at fastsætte straf som sanktion for overtrædelserne og overlade det til forvaltningsmyndighederne at udstede bødeforelæg frem for at forelægge sagen for domstolene. Dertil kommer, at borgerne ifalder straf, uden at elementære retsgarantier er iagttaget. Bødestørrelsen fastsættes administrativt af embedsmænd, der ikke er uddannet til bevisindsamling og bevisafvejning. Ikke sjældent får man det indtryk, at det nærmest er borgeren selv, der skal bevise sin uskyld.

Den udøvende magts område er derved vokset ganske væsentligt på bekostning af den lovgivende og den dømmende magt. Dette har betydet en svækkelse af den enkelte borgers retssikkerhed.

De mange love og bekendtgørelser, de stadig mere udviklede regler og hyppige lovændringer, der regulerer borgernes adfærd, er i sig selv et problem, idet et retssystem som det danske nødvendigvis må forudsætte borgernes pligt til at kende loven. Det er derfor

et grundlæggende retssikkerhedsproblem, at borgerne ikke kan finde ud af, hvad der er lov og ret i Danmark.

De mange bemyndigelsesbestemmelser og administrative bødeforelæg svækker yderligere den enkelte borgers retsbeskyttelse. Denne svækkede retsbeskyttelse bliver yderligere markant på grund af det totale fravær af bestemmelser i retsplejeloven, der fastsætter spilleregler for forvaltningsmyndigheder. Vedtagelsen af forvaltningsloven og løbende ajourføring af f.eks. registerlovgivning og lov om offentlighed i forvaltningen kan ikke kompensere for den omstændighed, at retsplejeloven stort set alene gælder for domstole, politi og anklagemyndighed.

Retsstillingen er i dag bedre sikret for den, der forsætligt overtræder straffeloven og f.eks. begår drab eller voldtægt, end for den borger, der uagtsomt overtræder en af de tusindvis af bestemmelser i andre love.

Forslagsstillerne finder det meget betænkeligt, at Folketingets flertal som en yderligere indskrænkning i borgernes retssikkerhed i de senere år har foretaget indgreb i den enkelte borgers grundlovssikrede frihedsrettigheder, herunder navnlig husfreden og ejendomsretten.

I kølvandet på den stigende regulering af borgernes adfærd er nemlig fulgt en stadig stigende kontrolvirksomhed, der med hjemmel i lovgivningen giver myndighederne mulighed for indgreb af f.eks. ransagningslignende karakter. De mange love, der uden nærmere betingelser f.eks. giver kontrollerende myndigheder adgang til private hjem, er en udhuling af grundlovens bestemmelse om husfredens ukrænkelighed.

Forslagsstillerne mener derfor, at tiden er inde til at udforme en omfattende retssikkerhedsreform.

Al lovgivning, der muliggør vilkårlig krænkelse af den grundlovssikrede husfred og ejendomsret, skal tages op til revision.

Ingen indgreb i husfreden eller ejendomsretten skal fremtidig kunne finde sted, uden at enten betingelserne i grundlovens § 72 om retskendelse eller bestemmelserne i grundlovens § 73 om ekspropriation er opfyldt eller det nøje i loven er opregnet, hvilke betingelser der i øvrigt skal være opfyldt.